

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาการศึกษา ถือว่าในบรรดาทรัพยากรที่มีค่าทั้งหลาย มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งที่สุด มนุษย์สามารถก่อประโยชน์สูงสุดแก่สังคมได้ ถ้าได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความสามารถของตน สิ่งที่จะพัฒนามนุษย์ จาก - ทรัพยากรดิบมาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าได้ คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นองค์ประกอบอันสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลแต่ละคนพัฒนาตนเอง (ก่อ, 2525) อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์จะมีคุณภาพได้ต้องอาศัยการศึกษา เพราะการศึกษาจะช่วยให้เข้าใจสิทธิ และ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตาม ถ้า - ประชากรในประเทศมีการศึกษาดีแล้ว ประเทศย่อมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

การพัฒนาประเทศให้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญเหล่านั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ปัจจัยด้าน "ทรัพยากรมนุษย์" (Human Resource) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ถึงกับมีคำกล่าวว่า ถ้าประเทศใดไม่สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาอย่างอื่นได้มากนัก ไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง และเป็นที่ยอมรับกันว่า เครื่องมือสำคัญที่ทำให้ มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนา คือ "การศึกษา" (วิโรจน์, 2532)

การศึกษาอาจจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาให้กับบุคคลในสถานศึกษา (2) การศึกษานอกระบบ (Nonformal Education) เป็นการศึกษาให้กับบุคคลนอกสถานศึกษา เช่น การดำเนินงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และ (3) การศึกษาตามธรรมชาติวิสัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่บุคคลเกิดการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมรอบตัว เช่น การสนทนากับบุคคลอื่น การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ เป็นต้น

สำหรับการศึกษาระบบนั้น ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2535 (แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535, 2535 : 12) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาระดับมัศึกษานั้น นับว่า มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาที่จัดขึ้น เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัด และความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบ การงาน และอาชีพที่ตนถนัด ทั้งอาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้างรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบ การงาน อาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสันติสุข การศึกษาระดับนี้จึงเปรียบเสมือน ศาสตร์และวิชาชีพต่าง ๆ เป็นระดับการศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในอนาคต ของเยาวชนซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นี้จะเป็นกำลังระดับกลางที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีบทบาท สำคัญต่อการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ดังนั้นการมัธยมศึกษาจึงมี ความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน เพราะประเทศไทยซึ่งกำลังอยู่ในระหว่าง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และขาดแคลนคนในระดับกลางที่จะใช้ในการพัฒนา ประเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน และในอนาคตจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการผลิต กำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก จากความมุ่งหมายดังกล่าว การมัธยมศึกษา จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งในปัจจุบัน เพราะประเทศไทยซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมกำลังขาดแคลนกำลังคนในระดับกลาง ที่จะใช้ในการพัฒนา ประเทศจำนวนมาก กรมสามัญศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาส่วนใหญ่ จึงได้กำหนดนโยบายขยายการศึกษาอย่างเร่งด่วน โดยกระจาย โรงเรียนมัธยมศึกษาออกไปสู่ส่วนภูมิภาคให้ทั่วถึงทุกอำเภอ ทุกตำบล พร้อมทั้งปรับปรุง คุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามการมัธยมศึกษายังมีปัญหาทั้งในด้านปริมาณ และ คุณภาพ ในด้านปริมาณก็พบว่า เด็กเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ได้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยม ศึกษา คือประมาณร้อยละ 47 ของประชากรในกลุ่มอายุ 12 - 18 ปี ส่วนอีกกว่า ร้อยละ 53 ที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาหาความรู้ ในด้านคุณภาพยังปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของเด็กในหลายวิชายังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ (รุ่ง , 2533)

ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอย่างยิ่งจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการบริหารการศึกษา ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539 (กรมสามัญศึกษา, 2535) ว่า จะปรับปรุงโครงสร้างการบริหารการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และกระบวนการบริหารสนับสนุนและพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ด้วยวิธีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงาน และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ให้มีองค์กรกลางทำหน้าที่ประสานงาน เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในเขตการศึกษา จังหวัด และอำเภอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา ทั้งในด้านความเสมอภาคทางการศึกษา และคุณภาพการศึกษา ในด้านความเสมอภาคจะขยายการศึกษาและบริการทางการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สำหรับในด้านคุณภาพทางการศึกษา จะเร่งรัดพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้มีคุณภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กรมสามัญศึกษาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดการมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ รับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้ประมาณ 1.2 ล้านคน (กรมวิชาการ, 2535) มีแนวคิดในการกระจายอำนาจการบริหารสู่โรงเรียนและจังหวัด ทำให้ภาระรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำของโรงเรียน เป็นบุคลากรหลักที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อหน่วยงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผลงานอันเป็นส่วนรวมดังนั้นความคิดเห็น และ ความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีผลสะท้อนต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

ครูเป็นฝ่ายปฏิบัติงานในโรงเรียนเป็นผู้ได้พบกับปัญหาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนด้วยตนเอง และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดคนในโรงเรียน เป็นผู้ที่มีโอกาสในการอบรมปลูกฝังความรู้ให้กับนักเรียนในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นพลเมืองที่ดี และสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเห็นความสำคัญของครู และรับฟังความคิดเห็นของครู

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีขอบเขตกว้างขวาง นักการศึกษาได้จัดแบ่งงานการบริหารการศึกษาออกเป็นหมวดหมู่ ตามลักษณะงานและขนาดของโรงเรียนไว้หลายแบบด้วยกัน แต่ส่วนใหญ่มิมีหลักเกณฑ์คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการบริหารของโรงเรียนออกเป็น 7 ด้าน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานบริหารบุคลากร
- 3) งานบริหารกิจการนักเรียน
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานธุรการ
- 6) งานสัมพันธ์กับชุมชน
- 7) งานบริการ

การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 7 ด้าน เป็นภารกิจที่โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด และมีขอบข่ายให้โรงเรียนแต่ละแห่งนำไปปฏิบัติ ดังนี้

งานด้านวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องรับผิดชอบ และเป็นผู้นำของครูด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือ การให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู สนับสนุนกระตุ้นเตือนให้คำแนะนำ และประสานงานให้ครูทุกคน ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอน

งานบริหารบุคลากร เป็นการใช้คนให้ทำงานให้ได้ดีที่สุด ภายในเวลาสั้นที่สุด สั้นเบื่องบประมาณ และวัสดุน้อยที่สุด ในขณะเดียวกันคนที่ทำงานนั้นมีความสุข มีความพอใจที่จะทำตามที่ต้องการ การบริหารงานบุคลากร เป็นการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การ ตั้งแต่การสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถ ที่มีจำนวนเพียงพอเข้ามาดำเนินงานให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ตลอดจนการบำรุงส่งเสริมและพัฒนาสมรรถภาพการปฏิบัติงาน ให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของโรงเรียน

งานบริหารกิจการนักเรียน เป็นการจัดดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งในโรงเรียน และนอกห้องเรียน และเริ่มตั้งแต่นักเรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่โรงเรียน และกระทั่งออกจากโรงเรียน ภารกิจด้านนี้ ประกอบด้วย งานป้องกันความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ งานด้านแก้ไขความประพฤติ และงานส่งเสริมความประพฤติที่พึงประสงค์

งานอาคารสถานที่ เป็นงานที่เกี่ยวกับการรู้จักจัดหาและรู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษา การให้บริการแก่ชุมชน และรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดี และสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเรามุ่งให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์แล้ว ก็จำเป็นต้องจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดี ถูกหลักวิชา เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และประหยัดที่สุดด้วย

งานธุรการและงบประมาณ เป็นงานที่สนับสนุนให้งานอื่นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เป็นงานที่ต้องใช้ระเบียบข้อบังคับ ตามแบบแผนของทางราชการ แบ่งเป็น งานด้านสารบรรณ และงานด้านการเงิน ผู้บริหารต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้มาก จากงานวิจัยพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้เวลาในงานธุรการมากกว่างานด้านอื่น

งานสัมพันธ์กับชุมชน เป็นงานที่ต้องติดต่อกับชุมชน เพื่อบริการทางด้านวิชาการ ร่วมงานประเพณี บริการอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และขอความช่วยเหลือจากชุมชน ใช้สถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการ ถ้าโรงเรียนและชุมชนขาดความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว ประสิทธิภาพการเรียนการสอนตามแนวนี้นคงจะสำเร็จยาก

งานบริการ เป็นงานที่เสริมการเรียนการสอนให้เกิดผลดี เพื่อให้นักศึกษาแก่นักเรียนได้ครบถ้วนทุกด้าน ได้แก่ การบริการด้านห้องสมุดให้นักเรียนรู้จักค้นคว้า บริการโสตทัศนศึกษา บริการแนะแนว บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโภชนาการ

ผู้บริหารในสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และนโยบายของกรม การบริหารงานในโรงเรียนให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพนั้น หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้ง 7 งานดังกล่าว ขณะเดียวกัน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้นำในด้านต่าง ๆ อีกด้วย เช่น ในด้านการเป็นหัวหน้างาน การติดต่อประสานงาน การส่งเสริมความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์แก่ผู้ร่วมงาน การนำเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ การพัฒนาชุมชน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมในโรงเรียนและชุมชน การเสริมสร้างระเบียบวินัยและวัฒนธรรมอันดีของชาติ การที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการระดมความคิดเห็นนี้ ย่อมทำให้การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมีสภาพแตกต่างกันออกไป แล้วแต่สภาพการณ์ของโรงเรียนนั้น ๆ

จากการประเมินคุณภาพการศึกษา ปี 2533 (หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10, 2534) พบว่า คุณภาพการเรียนการสอนในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ วิชาภาษาไทย

อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ยังไม่มีผลการวิจัยใดที่จะชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 7 ด้านนั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหารในจังหวัดมหาสารคาม จึงต้องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน และความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต่อการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 7 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานสัมพันธ์กับชุมชน และงานบริการ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาค้นคว้านี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานทั้ง 7 ด้าน

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ ปัญหา และ ความต้องการในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด - มหาสารคาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1) บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงาน และความต้องการในการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก
- 2) บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกัน
- 3) บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติในการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกัน
- 4) บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการในการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกัน

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน จำแนกออกเป็น 3 ขนาด คือ
 - (1) โรงเรียนขนาดใหญ่
 - (2) โรงเรียนขนาดกลาง
 - (3) โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อ สภาพการปฏิบัติงานและความต้องการ ในการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน ดังต่อไปนี้
 - (1) งานวิชาการ
 - (2) งานบุคลากร
 - (3) งานกิจการนักเรียน
 - (4) งานอาคารสถานที่
 - (5) งานธุรการ
 - (6) งานสัมพันธ์กับชุมชน
 - (7) งานบริการ

1.5 ประโยชน์ของการวิจัย

- 1) โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการบริหารงาน และแก้ปัญหาทางทั้ง 7 ด้านได้
- 2) สำนักงานสามัญศึกษา และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จังหวัดมหาสารคาม สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ตามสภาพความเป็นจริงและความต้องการของโรงเรียนได้
- 3) กรมสามัญศึกษาสามารถนำผลการวิจัย ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และวิจัย สภาพการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน ในจังหวัดอื่น ๆ ได้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1) สภาพการปฏิบัติ หมายถึง สภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2) ปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งของการทำงาน ที่เป็นเหตุให้การทำงานไม่สามารถสนองตอบให้เกิดผลในทางที่ดีได้ทันที ไม่เอื้ออำนวย หรือก่อให้เกิดความรู้สึกขัดข้องต่อการบริหารงาน
- 3) ความต้องการในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ความประสงค์ หรือความมุ่งหวัง ในการดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในงานโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน ที่มีการปฏิบัติในโรงเรียน
- 4) การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา คืองานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานสัมพันธ์กับชุมชน และงานบริการ
- 5) งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจการทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครู ทางด้านวิชาการ การวัดและประเมินผลการเรียน

6) งานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน นับตั้งแต่เรื่องการสรรหา มอบหมายงาน การพัฒนา การบำรุงขวัญ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ และการให้ออกจากงาน

7) งานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียน เช่น งานปกครอง งานเสริมสร้างวินัย งานสถานักเรียนงานแนะแนว งานบริการด้านสุขภาพอนามัย งานโครงการอาหารกลางวัน สวัสดิการอื่น ๆ รวมทั้งกิจกรรมในหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย

8) งานอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ การสร้าง การใช้ การดูแลรักษา การซ่อมบำรุง

9) งานธุรการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานการเงิน และงบประมาณ งานพัสดุ และงานทะเบียนสถิติ เพื่อบริการให้แก่บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งจะสนับสนุนให้งานด้านอื่น ๆ รวมทั้งการเรียนการสอน เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งได้แก่การจัดทำ การรับส่ง การเก็บรักษา และการทำลายหนังสือราชการ การรับ-จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน ทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ การทำหลักฐานการรับ-จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การควบคุมและการเก็บรักษาเอกสารการเงินที่สำคัญ การตรวจสอบบัญชีการรับจ่ายเงิน การจัดทำงบการเงินคงเหลือประจำวัน การจัดสรรเงินบำรุงการศึกษา การรับ-จ่ายเงินเดือน และเงินสวัสดิการต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การปรับซ่อมครุภัณฑ์ การจัดทำบัญชีพัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ การเบิกจ่ายและควบคุมพัสดุ รวมทั้งงานทะเบียนประวัติครู อาจารย์และลูกจ้าง

10) งานสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความร่วมมือ การให้บริการต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทั้งโรงเรียนและชุมชน

11) งานบริการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริการห้องสมุด วัสดุทัศนูปกรณ์ บริการแนะแนว บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโภชนาการ

12) บุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานประจำในสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ บริหาร และปฏิบัติการสอน